# U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Petra Mikeše a Milana Podhrázkého v právní věci žalobce: **Y. M. C.**, zastoupený Mgr. Gabrielou Kopuletou, advokátkou se sídlem Havlíčkova 1043/11, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 936/3, Praha, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 9. 2020, čj. OAM-169/ZA-ZA11-P06-R2-2018, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. 12. 2021, čj. 19 Az 24/2020-33,

**takto:**

**I.** Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

**II.** Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

**III.** Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**

**IV.** Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Gabriele Kopuleté, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 3 400 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení.

## Odůvodnění:

### I. Vymezení věci

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal 18. 2. 2018 (tedy ještě v době své nezletilosti) žádost o udělení mezinárodní ochrany, již odůvodnil tím, že chce využít možnosti zůstat se svým otcem. Zároveň uvedl, že nemá žádné politické přesvědčení.

[2] Při pohovoru 22. 2. 2018 stěžovatelův otec jako jeho zákonný zástupce prohlásil, že stěžovatel žil celý život na Kubě s matkou a prarodiči z matčiny strany. Do České republiky přijel, aby společně oslavili Nový rok. Asi po týdnu pobytu zde, když se seznámil s nevlastními sourozenci a místním způsobem života, ho napadlo, že chce zůstat. Kdyby se vrátil na Kubu, potíže by neměl, protože je ještě dítě, ale cítil by se špatně. Navíc politické problémy na Kubě jsou. Dokud žil otec na Kubě, byli stále spolu. Přání sloučit rodinu potvrdil i sám stěžovatel: než otec opustil Kubu, byli si vždy nablízku, a poté se mu po otci stýskalo. Když se s ním shledal při návštěvě České republiky, nechtěl ho opouštět.

Stěžovatel souhlasil také s tím, že na Kubě žádné potíže neměl. Vrátit se do domovského státu ovšem nechce, protože v něm panuje těžká ekonomická situace. Současně stěžovatelův otec deklaroval, že on sám je držitelem doplňkové ochrany v ČR. Stěžovatelova matka o rozhodnutí syna ví a respektuje ho.

[3] Žalovaný vydal 2. 7. 2018 rozhodnutí, čj. OAM-169/ZA-ZA11-VL11-2018, jímž stěžovateli mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neudělil.

[4] Toto rozhodnutí bylo zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem (ze 7. 4. 2020, čj. 75 Az 4/2018-30), protože žalovaný stěžovateli nedoručil výzvu k seznámení se s podklady rozhodnutí ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu, což krajský soud považoval za podstatnou vadu řízení.

[5] Ani nyní napadeným rozhodnutím nebyla stěžovateli mezinárodní ochrana udělena. V odůvodnění žalovaný poukázal na to, že tvrzeným důvodem žádosti je legalizace pobytu stěžovatele na území ČR, špatná ekonomická situace na Kubě a snaha zajistit si zde lepší budoucnost a že žalobce nesplňuje podmínky žádné z kategorií mezinárodní ochrany podle zákona o azylu.

[6] S těmito závěry žalovaného se ztotožnil i Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“), jež žalobu stěžovatele zamítnul.

[7] K námitce, že došlo k naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu, městský soud s odkazy na judikaturu Nejvyššího správního soudu uvedl, že zásah do práva cizince na soukromý a rodinný život cizince dle čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) skutečně může za určitých okolností představovat hrozbu vážné újmy, a tedy důvod k udělení doplňkové ochrany. Musí však jít o výjimečné případy, pramenící z mimořádných okolností. Je třeba zkoumat, zda se jedná o natolik dlouhodobý a intenzivní vztah (nejčastěji o dlouhodobé manželství či dokonce o rodinu s dětmi), aby i s ohledem na stupeň integrace bylo možno vyloučit pravděpodobnost reálné zpětné integrace v zemi původu (body 19 a 20 rozsudku městského soudu). Soud vzal v úvahu, že stěžovatel se svým otcem nežil po dobu asi 8 let, kdy mu zázemí vytvářeli jeho matka a prarodiče. Jeho vazba s otcem nedosahuje tedy takové intenzity a závažnosti, aby již pouhým vycestováním stěžovatele z ČR došlo k porušení mezinárodních závazků ČR ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu. Tento závěr dle soudu obstojí i ke dni jeho rozhodování, kdy se doba pobytu stěžovatele v ČR prodloužila na necelé čtyři roky.

[8] Co se týče námitek stran lidskoprávní situace na Kubě a s ní souvisejících mezinárodních závazků ČR dle § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu, poukazuje městský soud na to, že v rámci azylového řízení existují dvě základní povinnosti: břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Zatímco důkazní břemeno může v některých případech nést i správní orgán, povinnost tvrzení leží vždy na žadateli o azyl. Představa, že by měl správní orgán sám zjišťovat pronásledování či potenciální ohrožení žadatele o azyl, je zcela nereálná. Je to žadatel domáhající se udělení mezinárodní ochrany, kdo má povinnost

tvrdit skutečnosti, na jejichž základě mu má být vyhověno. Stěžovatel ani jeho otec přitom nikdy netvrdili, že by důvodem žádosti o mezinárodní ochranu byla situace z hlediska porušování lidských práv na Kubě. Otec stěžovatele pouze během pohovoru dne 22. 2. 2018 zcela obecně a okrajově poukázal na to, že *„politické problémy kvůli režimu na Kubě jsou"*, nicméně současně uvedl, že u syna nejsou politické důvody přítomny z důvodu jeho věku. Je tedy zřejmé, že stěžovatel svou žádost o mezinárodní ochranu neodvozoval od politické situace na Kubě.

[9] Podle městského soudu dále není porušením zásady materiální pravdy dle § 3 správního řádu, jestliže žalovaný podrobněji nezjišťoval okolnosti týkající se případného porušování lidských práv na Kubě, neboť s těmito aspekty žádost stěžovatele nesouvisela. Stěžovatel totiž v řízení uvedl, že na Kubě žádné problémy se státními orgány neměl, nebyl trestně stíhán, legálně vycestoval, k podání žádosti o mezinárodní ochranu se rozhodl teprve v ČR, přičemž v případě návratu se obává „pouze" odloučení od otce a ekonomické situace na Kubě.

[10] Městský soud se rovněž důkladně věnoval tvrzené špatné ekonomické situaci na Kubě. Vyložil, že ekonomická nouze v zemi původu nečiní z dané osoby uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a zásadně není důvodem pro udělení azylu. Stěžovatel žil ve vlasti s matkou a prarodiči v rodinném domě, studoval střední školu, otec mu pravidelně finančně přispíval a platil také jeho cestu do ČR. Ekonomická situace stěžovatele tak nepředstavuje ani relevantní okolnost svědčící o nepřiměřeném zásahu napadeného rozhodnutí do jeho práva na rodinný a soukromý život.

[11] Nad rámec tvrzení stěžovatele se žalovaný zabýval objektivními možnostmi občanů Kuby opouštět svou zemi a zase se do ní navracet, přičemž žádná závažná rizika nezjistil.

[12] A konečně se městský soud zabýval tím, zda jsou informace o zemi původu v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů a (4) transparentní a dohledatelné, jak to požaduje judikatura Nejvyššího správního soudu, a došel k tomu, že těmto nárokům vyhovují. Současně městský soud upozornil na skutečnost, že stěžovatel ve správním řízení k podkladům nic nenamítal ani nenavrhoval jejich doplnění.

## II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[13] Proti tomuto rozsudku městského soudu podal stěžovatel kasační stížnost. V ní namítá, že správní orgán rezignoval na zjištění skutečností relevantních pro posouzení humanitárního azylu a doplňkové ochrany. Žalovaný se měl detailněji zabývat rodinnou a sociální situací jako důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů (§ 14 zákona o azylu) i pro přiznání doplňkové ochrany (§ 14a zákona o azylu). Co se týče doplňkové ochrany, měl žalovaný zkoumat také okolnosti, za nichž byla dříve udělena stěžovatelovu otci, a především pak to, zda existují skutečnosti ukazující na otcovo předchozí pronásledování.

[14] V této souvislosti stěžovatel nesouhlasí ani s tím, jak žalovaný i městský soud postupovali ve vztahu k důkaznímu břemenu. Podle stěžovatele měli nejdříve zkoumat,

zda skutečnost, že otec stěžovatele získal na území České republiky doplňkovou ochranu, je faktem, který může poukazovat na *„možné pronásledování skrze rodinného příslušníka“*. Teprve po řádném vyhodnocení této otázky se měl žalovaný zabývat otázkou, zda žadatel o mezinárodní ochranu může mít odůvodněné obavy z pronásledování nebo reálného nebezpečí vážné újmy i v době, kdy správní orgán rozhoduje.

[15] Dále stěžovatel vytýká správnímu orgánu to, že rozhodoval po dvou letech od podání žádosti, aniž by tvrzené skutečnosti aktualizoval. Významné přitom je, že stěžovatel během této doby nabyl zletilosti a změnila se jeho *„rodinná, sociální a soukromá situace“*.

[16] Podle vyjádření žalovaného kasační stížnost neprokazuje nezákonnost napadeného rozhodnutí, přičemž odkazuje na obsah správního spisu, zejména pak na žádost o udělení mezinárodní ochrany a provedený pohovor. V průběhu správního řízení bylo podle něj objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany stěžovatele jsou legalizace jeho pobytu na území České republiky a snaha zajistit si zde lepší budoucnost než na Kubě vzhledem k tamní špatné ekonomické situaci.

[17] Stěžovatel neměl na Kubě žádné konkrétní problémy se státními orgány, nebyl nikdy trestně stíhán a neuvedl ani žádné jiné skutečnosti dokazující, že by právě jemu reálně hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí takového jednání ze strany státních orgánů země, které by bylo možné hodnotit jako vážnou újmu dle zákona o azylu. Současně během správního řízení nezmiňoval nic, na základě čehož by bylo možné učinit závěr, že ve vlasti vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za niž by mohl být azylově relevantním způsobem pronásledován.

[18] Správní orgán neshledal ani to, že by měla být ekonomická situace stěžovatele na Kubě neuspokojivá: studoval střední školu, bydlel společně s matkou a prarodiči v domě své babičky, otec mu pravidelně přispíval ze zahraničí.

[19] Stejně tak stěžovatel neuvedl žádné okolnosti, které by podle žalovaného svědčily o tom, že by jeho osobní a rodinná situace byla tak výjimečná, aby odůvodňovala udělení humanitárního azylu.

[20] Žalovaný tedy došel k závěru, že stěžovatel zamýšlel zneužít institut mezinárodní ochrany pro získání povolení k pobytu na území ČR.

## III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[21] Vzhledem k tomu, že jde o věc, v níž před krajským (zde městským) soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se po posouzení přípustnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud zabývá podle § 104a s. ř. s., ve znění účinném od 1. 4. 2021, otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, NSS kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou – blíže k tomu viz usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Tyto závěry jsou použitelné i po novele soudního řádu správního zákonem č. 77/2021 Sb. (srov. usnesení ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, body 10–12, či usnesení z 5. 8. 2021,

čj. 10 Azs 196/2021-30, bod 4). Stěžovatel sám netvrdí, v čem okolnosti jeho případu splňují podmínky přijatelnosti ve smyslu takto vymezených kritérií.

[22] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[23] Žádná část kasační argumentace podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nezakládá přijatelnost kasační stížnosti. Kasační stížnost nevyvolává otázky, které by dosud nebyly v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny nebo byly řešeny rozdílně či vyžadovaly učinit judikaturní odklon. Nejedná se ani o případ zásadního pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Městský soud naopak posoudil případ stěžovatele v souladu s ustálenou judikaturou, od níž Nejvyšší správní soud neshledal důvodu se odchýlit.

[24] Nedostatečně měli žalovaný i městský soud zjistit skutkový stav při zkoumání otázky, zda případným vycestováním dojde k porušení práva na soukromý a rodinný život ve smyslu čl. 8 Úmluvy. Doplňkovou ochranou z důvodu podle uvedeného ustanovení se Nejvyšší správní soud zabýval např. v rozsudku ze dne 28. 11. 2008, čj. 5 Azs 46/2008-71, či ze dne 25. 1. 2013, čj. 5 Azs 7/2012-28, č. 2836/2013 Sb. NSS. V citovaných rozhodnutích se Nejvyšší správní soud vyjádřil v tom smyslu, že čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. Při stanovení rozsahu povinností státu je však nutno zvážit okolnosti konkrétní věci a posoudit, zda se nejedná o případ, kdy by nepřiměřeným zásahem do rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území České republiky. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 11. 2008, čj. 5 Azs 46/2008-71, uvedl, že zásahem do soukromého a rodinného života, který si cizinec na území České republiky vytvořil, by v souvislosti s čl. 8 Úmluvy mohl být zpravidla pouze dlouhodobý zákaz pobytu, který by právě svou délkou mohl dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu ve smyslu judikatury Evropského soudu pro lidská práva. V těchto případech je pak třeba zkoumat, zda by se jednalo o přiměřený zásah do rodinného a soukromého života cizince, respektive, zda by předmětný zásah byl nezbytný v demokratické společnosti, ve smyslu čl. 8 odst. 2 Úmluvy.

[25] Judikatura Nejvyššího správního soudu tedy připouští skutečnosti spojené s rodinným či soukromým životem jako důvod pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu. Zároveň však zdůrazňuje, že se jedná o výjimečné případy pramenící z mimořádných okolností, např. má-li cizinec manželku, která je českou státní občankou, s níž se mu na území České republiky narodila dcera, přičemž zdravotní stav manželky je závažný a neumožňuje jí starat se o dítě (viz rozsudek ze dne 11. 3. 2015, čj. 3 Azs 256/2014-27), nebo žije-li cizinec v České republice fakticky od narození, studuje zde střední školu, v zemi původu nemá žádné příbuzné a neovládá tamní jazyk (viz rozsudek ze dne 21. 2. 2019, čj. 5 Azs 235/2018-32; srov. také usnesení ze dne 9. 1. 2020, čj. 5 Azs 199/2019-27, bod 15, nebo rozsudek ze dne 27. 3. 2019, čj. 6 Azs 315/2018-46, body 26 a 27). Tato námitka tedy nezaložila přijatelnost této kasační stížnosti. Nevyvolává otázky, které by dosud nebyly v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny, byly řešeny rozdílně, či by vyžadovaly učinit judikaturní odklon. Nejvyšší správní soud nezjistil ani zásadní pochybení městského soudu. Ten naopak vyšel

z konstantní judikatury NSS, již přiléhavě cituje, a pečlivě vypořádává též konkrétní skutkové okolnosti (odst. 19 až 21 rozsudku městského soudu).

[26] K tomu, že se žalovaný měl detailněji zabývat rodinnou a sociální situací jako důvodem pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, Nejvyšší soud uvádí, že jde o námitku nepřípustnou dle § 104 odst. 4, neboť ji stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Tuto námitku totiž nenalezneme ani na str. 2 žaloby, kde jsou vyjmenována ustanovení porušená žalovaným v předchozím řízení o udělení azylu, ani dále v textu žaloby. Na žádném místě žaloby se nehovoří o tom, že by zde byl aspekt hodný zvláštního zřetele, pro nějž by bylo možné humanitární azyl udělit, a který současně žalovaný nesprávně posoudil či opomněl.

[27] Nepřípustná je také námitka týkající se zjištění a posouzení skutkového stavu v části o neudělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu (podle stěžovatele měl žalovaný zkoumat okolnosti udělení doplňkové ochrany jeho otci a případné skutečnosti ukazující na otcovo možné předchozí pronásledování). V žalobě se totiž stěžovatel na žádném místě nedovolává toho, že jeho otci byla doplňková ochrana udělena a že by tato skutečnost měla mít význam také pro jeho žádost.

[28] Jako nepřípustnou posoudil Nejvyšší správní soud též námitku stěžovatele, že žalovaný správní orgán rozhodl dva roky od podání žádosti o mezinárodní ochranu, aniž by tvrzené skutečnosti aktualizoval, neboť ani ta v žalobě uplatněna nebyla. V žalobě je uvedeno pouze dále nekonkretizované tvrzení, že správní orgán řádně nezjistil skutkový stav a nepřihlédl ke všem rozhodným okolnostem, ale nehovoří se zde ani o aspektu dosažení zletilosti ani o žádných jiných změnách, které se měly udát během zmiňovaných dvou let.

[29] Závěrem Nejvyšší správní soud připomíná, že mezinárodní ochrana je výjimečným právním institutem, jehož smyslem je poskytnout žadateli ochranu, nikoliv však před jakýmikoli negativními jevy v zemi jeho původu. Poskytnutí azylu, resp. doplňkové ochrany, kterých se v soudním řízení stěžovatel domáhá, jsou zcela specifické důvody pobytu cizinců na území ČR. Nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců, upravenými např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (srov. např. usnesení NSS ze 4. 2. 2021, čj. 6 Azs 168/2020-50, bod 18).

## IV. Závěr a náklady řízení

[30] S ohledem na vše výše uvedené lze uzavřít, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky obsažené v kasační stížnosti. Městský soud se v napadeném rozsudku od této judikatury neodchýlil a nedopustil se ani pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelů. Nejvyšší správní soud konstatuje, že podaná kasační stížnost tedy svým významem nepřesahuje podstatně vlastní zájmy stěžovatelů, a proto ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[31] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. bod 53 usnesení rozšířeného

senátu NSS z 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti svědčilo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

[32] Stěžovateli byla v řízení před Nejvyšším správním soudem usnesením z 11. 5. 2022, čj. 8 Azs 389/2021-39, ustanovena zástupkyní Mgr. Gabriela Kopuletá, advokátka. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokátky včetně hotových výdajů stát. Odměna zástupkyně s ohledem na obsah soudního spisu spočívá v jednom úkonu právní služby (doplnění kasační stížnosti) v částce 3 100 Kč za tento úkon podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále „advokátní tarif“). Ustanovené zástupkyni dále náleží paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč [§ 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 4 advokátního tarifu].

[33] Za zastupování v řízení o kasační stížnosti tedy ustanovené zástupkyni na odměně náleží částka 3 400 Kč (3 100 Kč za úkon sepsání doplnění kasační stížnosti, 300 Kč jako paušální náhrada hotových výdajů). Celková částka ve výši 3 400 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

**P o u č e n í :** Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 7. listopadu 2022

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu